

Danas je to moderna visoko razvijena zemlja

*Sve je veliko i monumentalno i u duhu promicanja kulture, tradicije i povijesti

*U cijeloj Koreji živi svega 1% stanovništva koji nisu Koreanci

Glavni grad Južne Koreje, Seoul, nalazi se na tridesetak kilometara od granice sa svojim ratoškim susjedom na sjeveru. Od mora je udaljen 15-20 km, ovisno odašte računate. Kroz njega protiče i rijeka Han, koja nešto prije grada nastaje spajanjem dvije rijeke koje stižu s planina. U njemu živi petina svega stanovništva države ili 10,1 milijun. Centrom grada dominiraju mnogobrojni neboderi i široki bulevari i trgovi. I pored izuzetno razvijene metro i autobusne mreže povoljnog taksi prijevoza na ulicama je bezbroj automobila.

Malo povijesti

Južna Koreja ili službeno Republika Koreja se nalazi u Aziji na poluotoku okruženom Japanskim, Istočnokineskim i Žutim morem. Još od 2. stoljeća su tu vladala plemena koja se ujedinjuju i tvore jednu državu. Njena samostalnost biva u nekoliko navrata prekidana osvajanjima Mongola, Kineza i Japanaca. Nakon drugog svjetskog rata i kapitulacije Japana 1948. g. dobiva samostalnost. Ali pod utjecajem Sovjetskog Saveza stvara se na sjeveru Demokratska Narodna Republika Koreja, koja dvije godine kasnije napada južni dio. U rat se uključuju Amerika i Kina, pa 1953. stupa na snagu primjeri i podjela zemlje 38. paralelom. Stvorene su dvije države, koje su zavrsile još uvijek u ratu. Zanimljivo je da u cijeloj Koreji živi svega 1% stanovništva koji nisu Koreanci. Skoro polovina su ateisti. Danas je to moderna visoko razvijena zemlja, čiji je predsjednik Moon Jae-in, koji na sve načine želi ujediniti poluotok i donijeti mir svima.

Tako mala zemlja je peta u svijetu po broju proizvedenih auta.

Promet

Sletjeli smo na aerodrom Incheon, koji se nalazi na otoku udaljenom 40-50 min. vožnje luksuznim autobusima sa širokim kožnim sjedalima. Najskuplja su opcija, ali najbolja, jer razne linije staju po raznim dijelovima grada i ispred svih većih hotela. Može se i vla-

kom do centralne stanice pa dalje metro linijama. Tisuće autobusa raznih boja kruže po gradu. Boja označava jesu li lokalni unutar kvarta, povezuju li dva susjedna ili više njih ili su prigradski. Nerijetko ćete ih izbrojiti pedesetak u jednom križanju dvije avenije. Cijena karte je oko 1€ i može se kombinirati metro i bus koristeći pametne kartice. Metro je savršeno organiziran i siguran. Nitko se ne gura, svi čekaju strpljivo u redu. Mreža linija je izuzetno gusta i pokriva sve dijelove grada. Sa svake stanice postoje razni izlazi, koji su pored naziva ulice obilježeni i brojem. Gdje trebate izaći možete pogledati na mapama unutar stanica i na Google mapsu i upamtiti sami broj. Google maps je skoro beskoristan u Seulu, jer nema mogućnost traširanja rute autom i pješice. Nudi samo javni prijevoz, ali na veoma čudan i nepouzdani način.

Yongsan i Dragon City

Prvo sam bio smješten u novom poslovno-trgovačkom dijelu Dragon City u dijelu grada Yongsan. Prvi dan sam otišao večerati. Stao sam ispred

Kontakt: PLETIKOSA
Bože Starca Jurićeva 19
51000 Rijeka
tel/fax: 051/ 639-513
mob: 091/566-6650
e-mail:pletikosa@inet.hr
skype name:boris.pletikosa
www.pletikosa.hr
www.pletikosa.com
www.pakiranje.net

restorana koji svoju ponudu reklamira na slikovnom panou s opisom hrane. Odmah mi je prišao jedan mlađi čovjek u odijelu i pitao trebam li kakvu pomoć pri izboru hrane, jer osoblje rijetko govori engleski. Savjetovao mi je što da uzmem, naručio za mene u restoranu i otišao svojim putem. Konobar su uglavnom naučili No Spicy (ne ljuto), što ne smijete zaboraviti reći kod narudžbe. Sve ostalo će pratiti ljudi bazan osmijeh i naklon. Tom večerom je započeo tjedan riže u mojoj prehrani. Kruh se može kupiti u nekim trgovinama, ali košta dosta. Naravno da svi svjetski brandovi restorana brze hrane su također prisutni. Yongsan četvrt je poznata po elektronici. Okolo po starim skladišnim prostorima i

War Memorial

Svaka država ima svoje heroje i odaje im počast monumentalnim spomenicima. Jedan takav je i War Memorial of Korea. Veliki trg i još veća zgrada za sjećanje na rat koji je doveo do podjele zemlje i želje za mirnim ujedinjenjem. Na bočnom ulazu kip dvojice braće koji se bore jedan protiv drugoga u ratu i podijeljenoj zemlji, čiji zagrljav izražava pomirenje, ljubav i oprost. Veliki obelisk je također podijeljen, a sa svake strane borci jurišaju jedni na druge. Ispred zgrade nalazi se prostrano dvorište i jezero gdje posjetitelji mogu uživati u prirodi. S jedne strane u dvorištu tenkovi, avioni, brodovi okruženi cvijećem. U bočnim kolonadama nepregledni niz imena stradalih u ratovima. Unutra je prikazana je povijest rata od prapovijesti do Korejskog rata. Soba za borbene vježbe nudi posjetiteljima iskustvo bojišta kroz specijalne efekte.

nekoliko modernih šoping centara je bezbroj trgovina televizora, telefona, razne elektronike, informatike. Izzetno su popularni ventilatori i grijalice i sve na struju, Mnogo je trgovina rabljene robe. Ipak ovo nije dio za turiste. Kada zatvore trgovine oko 19 sati, sve postaje sablasno pusto.

Gradska vijećnica

Ipak veliki trg Seoul Plaza i Google smatra glavnim centrom. Trg je doživio preporod 2005. g., kada je njegova velika površina zasadena travom te je postao velika zona za zabavu, odmor i relaksaciju građana. Na njemu je zasabljeno pušenje. Ispod njega je veliki rezervoar koji skuplja kišnicu koja se koristi za zalijevanje travnjaka. Zimi travu mijenja veliko klizalište. U roku od nekoliko sati, na moje oči, stotine ljudi zasadilo je na tisuće bijelih tratinčica u obliku korejskog poluotoka, povodom prvog povijesnog sastanka čelnika obje Koreje. Uvečer je održan rock koncert gdje su svi prolaznici dobivali podmetače da sjednu na travu i LED čarobne štapiće sa zvjezdrom na vrhu koji su svijetlili i bljeskali. Na jednom kraju trga je zgrada stare gradske vijećnice sa satom (City hall). Ona je uklopljena u veliki novi dio od stakla izgrađen 2012. godine sve za dobrobit građana. Unutra je velika knjižnica, prostori za javna okupljanja, proslave, vjenčanja i najveći svjetski vertikalni vrtovi sa 6.500 biljki 14 različitih vrsta. Svaki dan u podne održavaju se koncerti i zabava za građane (umirovljenike i majke s djecom). Sve je visokotehnološki i multimedijalno nabrijano. U prizemlju je muzej s povijesnim reliktima otkrivenim

iskopavanjima pri gradnji. Na vrhu kafić i galerija s fotografijama rušenja raznih objekata po gradu. Kroz posebne ture može se posjeti i stara soba gradonačelnika i soba s poklonima. Oko zgrade travnjak s LED ružama, koje svijetle noću. Tu je i angličanska katedrala, koja ima skoro isto vjernika kao i budizam.

Kraljevske palače

Sa samog trga Seoul Plaza ulazi se u kraljevsku palaču Deoksugung s vratom i fontanama u modernom zapadnom stilu. Ovaj prostor je postao privredni palač nakon japanske invazije 1592. g. kada su prave palače bile ozbiljno oštećene. Kasnije će postati pomoćna palača. Čak su i neke zgrade napravljene 1897. g. od kamena s velikim stupovima. U jednoj će uskoro biti muzej. Ispred ulaza nekada je stajao kraljevski stražar. Danas se vrši

Namsan tržnica subotom

smjena straže, koja privlači mnoge turiste. Dok mladići marširaju obučeni u šarene lepršave uniforme noseći zastave, uz pratnju glasnih truba, glas iz razglosa objašnjava na 4 jezika (korejski, japanski, kineski i engleski) što se dešava. Program traje 30 minuta, nakon čega se turisti mogu slikati s vojnicima. Stotinjak metara dalje SEMA muzej moderne umjetnosti, smješten u bivšu zgradu ustavnog suda.

Prije četiri godine napravljena je rekonstrukcija Gwagea, nacionalnog sveučilišnog državnog ispita iz vremena dinastije Joseon, u palači Gyeonghuigung, u kojoj se održavao sve do 1894. kada je ukinut zbog korupcije. Ispiti su počeli za vrijeme drugih dinastija još u 8. stoljeću. Tu su se stvarali državni službenici potrebni za upravljanje kraljevinom. Uglavnom su aristokrati imali vremena za učenje, mada su svi mogli pristupiti osim robova i najniže klase. Ispiti su bili u tri kategorije: književni, vojni i razne ka-

tegorije koje su obuhvaćale teme poput medicine, geografije i prevodenja. Oni koji su polagali sjedili su u velikom dvorištu na hasurama na kamenom podu u savršenim redovima. Događaj prate koncerti i procesija tijekom svečanosti. Muzej povijesti i Donuimun Museum Village osnovan je u rujnu 2017. g. To je muzej na otvorenome koji se sastoji od hanoka (tradicionalnih korejskih domova) i zgrada koje prikazuju povijesna doba i razne stilove arhitekture grada u periodu 1900.-1980.-ih. Ovakvih ja naselja nekoliko mjesto u gradu. U nekim se još i živi poput Bukchon Hanoka. Najveća kraljevska palača je Gyeongbokgung do koje se dođe šetnjom duž 1 km duge avenije s ukupno 12 voznih traka i visokim nebo-derima. Prvo nailazimo na spomenik jednom od velikih generala, a potom i kralju Sejongu. U veliki kompleks palače ulazi se kroz vrata Gwanghwamun Gate. Centralna pagoda je u sre-

Kraljevska palača

National Museum of Korea

Opet ogromna zgrada na šest katova modernog izgleda s jezerom ispred čuva 140.000 raznih predmeta, a služi i za razne kazališne i koncertne predstave. U posebnom dječjem dijelu mogu se isprobavati oklop, dirati replike i učiti na licu mesta povijest kroz igru. Tamo se može uči samo s djetetom. Do nje je National Hangeul Museum gdje se vidi povijest razvoja koreanskog pisma od 15. stoljeća, te kako su njegovi fonetski simboli nastali. Hangul je ime za koreanski alfabet koji ima 14 suglasnika i 10 samoglasnika. Nekada se riječ pisala od vrha na dolje, a riječi su se redale s lijeva u desno. Još se to negdje zadržalo gdje se traži poseban stil, mada i oni danas službeno pišu s lijeva u desno s razmakom između riječi. Napomenimo da su hrvatski i srpski jedini živi jezici gdje svaki glas ima svoj pisani simbol. Još je jedino esperanto to pokušao, ali nikada nije zaživio. Oba muzeja se nalaze u velikom parku Yongsan, gdje ima dijelova koja podsjećaju na japanske parkove. Mnogo je cvijeća, sprava za djecu, budi bildere, klupe i nadstrešnica za šetače.

Potok Cheonggyecheon

telj pobegla nakon japanske invazije. Obnovljena je 1611.g., a u svom sklopu ima Tajne vrtove Huwon, malo jezerce i 300 godina staro drvo. Veliki staklenik čuva neke tropske biljke i mnoštvo bonsai drveća. Nekada je bila van grada i idealno mjesto za bijeg od ljetnih vrućina.

U blizini u šumici je veliki kompleks Jongmyo (Đonmio) hrama koji je također pod zaštitom UNESCO-a. U 109 m dugačkoj drvenoj glavnoj zgradici koja ima 19 prostorija sahranjeno je 19 kraljeva i 30 kraljica. Smatra se da je najveća drvena zgrada na svijetu. I on je izgorio u požaru kad i palača, i ponovo je izgrađen kad i palača. Od tada je manje više ne dirnut. Ritual i muzika koja prati kraljevske sahrane već 600 godina se također smatra svjetskom baštinom. U prostranim dvorištima se organiziraju posebne predstave.

Dongdaemun History & Culture Park

Na drugom kraju grada u četvrti Dongdaemun se nalazi velebna futuristička građevina s parkom, okružena neboderima gdje su se arhitekti natjecali tko će smisliti nešto čudnije. Zgrada je posvećena kulturi, povijesti i dizajnu. Unutra se održavaju razne izložbe i događanja. Pored je park s LED ružama, koji svijetli od sumraka do ponoći.

Ovo je najjači trgovачki dio grada s 26 trgovачkim centara i 30.000 trgovina, te 50.000 zanatlija. Ovdje mnogo toga radi dan i noć, 24 sata. Prelazimo potok Cheonggyecheon iznad koga je doskora bila cesta. Ona je uklonjena, a obala napravljena kao duga šetnica s zelenilom, vodopadima, vodoskocima i raznim drugim zanimljivostima.

Posebna svjetla noću prave fantastičan ugođaj. Duž obale su također trgovine i restorani, pa je i ovde veoma živo. Dolazimo do trga i tržnice Dongdaemun. Na njenoj stražnjoj strani nalazi se aleja Mukja Golmok, ili Hajde da jedemo. To je linija štandova koja poslužuju korejsku hranu kao krafne, okruglice, pikantna piletina prezenata u dubokom ulju... Imaju i aleje Saseeon-gui (riba na roštilju) i Dakhamari (pileća juha). Prošao sam alejom ribe ili bolje reći uskom prolazu. Niz jadnih štandova sa stotinama već pečenih riba, obično skuša, koja se samo podgrije na roštilju kada je kupite. Mislim da tamo turisti nemaju što tražiti za jesti. Ja sam uspio pronaći ulicu sa samim restoranima koji su izgledali sasvim pristojno i ručao u jednom. Na trgu se nalaze još jedna od najznačajnijih gradskih vrata Heungjinjimun. Nekada ih je bilo osam. Ostalo ih su šest. Bili su to ulazi kroz 18,6 km zidina, koje su opasavale grad. Tu možemo vidjeti njihove ostatke, koje idu u brdo. Visina je bila 7-8 m. Cijeli muzej posvećen je njima na obronku brda.

Insa-dong i tradicija

Ovaj dio grada najviše će nas vratiti u prošlost, pogotovo nedjeljom kada se zatvaraju za promet. Tu žene još nose tradicionalne nošnje u svojim drvenim čajnim kućama, butik galerijama i prodavaonicama tradicionalne lagane hrane. Dok je zabava raznih uličnih zabavljača besplatna, ovo jedno od najboljih mjestra za kupnju tradicionalne korejske umjetnosti, proizvoda i drugih suvenira. Mnogo je antiknih trgovina, umjetničkih galerija, trgovina keramikom i porculanom. Mnogo je tradicionalnih restorana i čajnih kućica. Dok sam sjedio na klupi i grickao

dišnjem dvorištu, s mnoštvom manjih zgrada, prolaza i dvorišta. Palača je izgrađena 1395. g. u središtu novog glavnog grada kao glavna palača dinastije Joseon. Mnogo je vremena i novca trebalo za obnovu nakon japanske okupacije i razaranja. U nekim dijelovima su smješteni Muzej nacional-

ne palače Koreje i Nacionalni narodni muzej Koreje. I ovde se vrši smjena straže s još više vojnika.

Konačno stižem i do Changdukung (Čangdakun) palače, izgrađene 1405. g. Nalazi se pod zaštitom UNESCO-a. Nju su do temelja spalili nezadovoljni građani, kada je kraljevska obi-

Najviši neboder

neki keks, prišla su mi trojica školarača u školskim uniformama i zamolili za razgovor. Dobili su zadatak da na engleskom jeziku naprave intervju sa stranim turistom. Izuzetno ljubazno stalno se klanjajući i moleći postavili su mi razna pitanja i zahvalili s malom platnenom vrećicom s tri mala keksića unutra. Jedan dio grada posvećen je mladima.

TV toranj

U središtu Seula se uzdiže brdo na čijem je vrhu N Seoul Tower, TV toranj s vidikovcem. Cijelo brdo je urađeno kao park, gdje stanovnici grada bježe u prirodu. Do vrha se može pješice, ali u nedostatku vremena turistima je bolje sjeti na neki od kružnih autobusa. Postoji i žičara. U kom god smjeru gledate prostire se grad. Toranj je noću osvijetljen raznim bojama specijalnim projektorima i može služiti kao orientir. Izgrađen je 1969., a 11 godina kasnije ga otvaraju za javnost. Unjemu je i digitalni opservatorij s 30 LCD panela koje govore o 600 godina povijesti grada. Na terasi kod ulaza možete zaključati svoju ljubav. Nekad su to bili lokoti, a sada plastična srca. I tu postoji mjesto za šoping kao i velika sala za video igre.

Željeznička stanica

Glavno prometno čvorište je ogromna željeznička stanica (Seoul Station) ili njen novi dio. Stara kolonijalna zgrada ispred nje ne nagovještava tako

Olimpijski park i World Tower

Da biste posjetili borilišta gdje su 1988. g. održane 24. ljetne olimpijske igre, morate sjeti na metro, koji prelazi rijeku Han. Vožnja traje oko 45 minuta. Ulazim u olimpijski park kod ulaza iz olimpijskog sela, pretvoreno kasnije u stambene zgrade. Šetam širokom alejom pored raznih dvorana i stadiona. Sve je u funkciji i ovo je omiljeno mjesto gdje se građani dolaze opustiti.

Može se posjetiti i Olimpijski muzej. Dolazim na veliki plato oivičen zastavama učesnika i centralnim dijelom s olimpijskim plamenom ispod olimpijskih vrata svjetskog mira.

Izdaleka se vidi 555 m visoki superneboder World Tower s najvišim vidikovcem u Koreji, koji strši visoko iznad drugih u ovome novome dijelu grada. Seoul Sky je vidikovac na 123. kat ili na 500 m visine. Unutra je hotel, zdravstveni centar, fitness centar i financijsko središte. Lotte World Mall, je šoping centar, koji čak ima i duty free, najbolji gradski akvarij u Koreji, spektakularnu dvoranu klasične glazbe i najveći multipleks u Aziji. Stotinjak metara dalje nalazi se veliki zabavni park. Dijelom je na otoku u jezeru, a dijelom u ogromnoj građevini s klizalištem za 850 osoba, otvorenim cijele godine. Unutra su mnogi restorani i igraonice za djecu i odrasle. Rollercoasteri i druge adrenalinske atrakcije su izazov i za odrasle.

veliku unutrašnjost prepunu raznih lokalnih i trgovina. Brojni okolni neboderi govore da je ovo i poslovno središte, kao i nekoliko avenija koje vode u razne dijelove grada. Iznad ovih prometnica je pješačka zona, ukrašena cvijećem i drvećem, sa specijalnim osvjetljenjem noću. Nekada su i njome jurili automobili, a danas se samo pješaci nesmetano kreću iznad kolona auta. Niti pogled odozgo nije loš. Navratio sam predvečer. Dvjesto metara odatle se nalaze najstarija ulazna južna vrata starog Seula Sungnyemun Gate

ili Namdaemun (Namdemun) gate, izgrađena 1398. g. s najvećim lukom u gradu. Izdržala su vjekove i onda stradala u požaru prije deset godina.

Namsan tržnica

Treći dan selim se u hotel pored metro stanica Hoehyeon u srcu gradskih tržnica Namsan s 10.000 štandova gdje se prodaje sve. Jeftina roba, male trgovine, nadstrešnice i štandovi na kolicima koji se svaku večer sklapaju, roba pokriva ceradama i odvozi na trokolicama u dvorišta susjednih

ulica. U pojedinim zgradama stotine štandova koji prodaju samo torbe, u drugoj samo šešire. Mnogi tu dolaze jesti na štandovima specijaliziranim za određenu vrste hrane. Gledajući cijene i vrstu robe ovo je ipak namijenjeno donjem sloju građana. A čini mi se takvih je mnogo. Prvi dan šetam po kiši u predvečerje, po gotovo pustoj tržnici. Sutradan potpuno druga slika. Tisuće ljudi strpljivo čeka u redovima da uđu u pojedine dućane koji pozivaju na rasprodaje. To su obično hostese u minićima, koje igraju razne igre s kupcima dijeleći kupone s popustima. Klaunovi na štulama, razne maskote, glasna muzika iz razglosa, trgovci koji viču i nude robu upotpunjaju gužvu. Okolo sami neboderi koji sve više istiskuju tradicionalne tržnice. One začudo preživljavaju, pa čak i prodajući majice s logotipom prvenstva Azije iz 2014.

Myeong-dong tržnica

Najveća trgovačka četvrt Myeong-dong počinje 200 m od moga hotela. Veliki trg s fontanom i neboderima i mala kolonijalna zgrada nekadašnje narodne banke u kojoj je sada muzej novca. Kolekcionari marki mogu posjetiti muzej filatelije u zgradu pošte u neboderima blizancima. Niz ulicu koja vodi u centar sami neboderi i robe kuće, u kojima su cijene više nego u Europi. Slično i u bezbroj trgovina najpoznatijih svjetskih brendova koje se nalaze u bezbroj gustih uličica. Cijela jedna ulica je posvećena kozmetici. Zovu je Beauty Road (Put ljepote). Nezaobilazno mjesto gdje i turisti navraćaju. U neko doba postane jako živo kada se unutar glavne pješačke zone otvore štandovi s raznom hranom, koja izgleda jako primamljivo. Jedino se na takvim mjestima mogu doživjeti tradicija, probati razna hrana, koja prekrasno izgleda i još bolje miriše. Kod kineske ambasade je veoma popularna ulica s kineskim restoranima, gdje se može probati i ova kuhinja. Tu se u blizini nalazi i rimokatolička katedrala za 8% vjernika Koreje. Ako Vam nije dosta trgovina, siđite ispod zemlje. Tu nekoliko podzemnih ulica prepunih trgovina vodi do centra grada.

*Tekst i foto:
Boris Pletikosa, dipl.ing.*

Tradicionalne nošnje

